

Andrzej Wiśniewski

"Działy spadkowe", R. Moszyński, J. Policzekiewicz, Warszawa 1961 :
[recenzja]

Palestra 6/5(53), 72-73

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

odpowiedniego przepisu nowego kodeksu byłoby następujące: „Kto zabija człowieka w stanie nagle powstałego silnego wzruszenia, wywołanego szczególnymi okolicznościami usprawiedliwiającymi powstanie takiego wzruszenia (...)” albo: „Kto zabija człowieka w porywie silnego wzruszenia wywołanego szczególnymi okolicznościami usprawiedliwiającymi powstanie takiego wzruszenia (...)”.

R. Moszyński, J. Policzkiewicz: *Działy spadkowe. Wyd. II. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 184.*

Niewielka tylko część spadków znajduje swe prawne uregulowanie w postępowaniu spadkowym. A spośród spraw docierających do sądu olbrzymią większość stanowią sprawy o działy gospodarstw wiejskich stanowiących indywidualną własność chłopską. Bo też w praktyce naszej rzeczywistości tylko dla interesów chłopów indywidualnie pracujących sprawy działowe mają poważne znaczenie. Także z punktu widzenia prawidłowości gospodarki rolnej sprawy te powinny być szybko i prawidłowo rozstrzygane. W rozwiązywaniu szeregu problemów związanych z takimi sprawami działowymi niewątpliwie pomoże praktykom praca sędziów R. Moszyńskiego i J. Policzkiewicza.

Obecne, drugie wydanie pracy zostało — w porównaniu z wydaniem poprzednim z 1957 r. — znacznie rozszerzone. Zawiera ono omówienie kilku ważnych ustaw, jakie ukazały się po 1957 r., a m. in. ustawy a zawieszeniu niektórych spłat spadkowych wraz z rozporządzeniem wykonawczym w sprawie szczególnych zasad należności nie objętych zawieszeniem. Zmieniony też został częściowo układ pracy, w której przytoczone zostało nowe orzecznictwo Sądu Najwyższego (trzy uchwały Calej Izby Cywilnej S.N., w tym uchwałę z dn. 27.II.1960 r., zamieszczono w pełnym brzmieniu w aneksie na końcu książki).

Książka omawia przepisy prawa materialnego i procesowego dotyczące działu spadku, zwłaszcza takiego, którego przedmiotem jest indywidualne gospodarstwo chłopskie. Pominięto w niej natomiast zagadnienia, jakie mogą powstać w sprawach działowych, w których przedmiotem działu jest majątek wniesiony przez spadkodawcę lub spadkobierców do spółdzielni produkcyjnej. Praca ma charakter praktycznego podręcznika i unika zbyt daleko idących rozważań teoretycznych, uwzględnia za to w szerokim zakresie literaturę prawniczą i orzecznictwo. W wielu wypadkach autorzy przedstawiają własne propozycje co do rozstrzygnięcia wyłaniających się w praktyce wątpliwości.

Działy spadkowe są tematem tak obszernym, że w jego ramach można by omówić prawie wszystkie przepisy prawa spadkowego i dekretu o postępowaniu spadkowym. Dokonując więc wyboru zagadnień, autorzy omówili tylko te spośród nich, które są najbardziej aktualne i najczęściej spotykane w praktyce.

Po przedstawieniu stosunków prawnych między spadkobiercami przed działem spadku oraz ogólnych uwag o dziale spadku (pojęcie spadku, niemożność działu za życia spadkodawcy, dział — zniesienie współwłasności — podział dorobku, ważniejsze przepisy stosowane przy dziale) autorzy omawiają: uprawnienie do żądania działu, stwierdzenie praw do spadku, ustalenie składu i wartości spadku, istotę, ustalenie i obliczenie zachowku, dochodzenie roszczeń ubocznych w postępowaniu działowym (wyrównanie przysporzeń, roszczenia o zachowek i o zmniejszenie zapisów, wzajemne roszczenia między uczestnikami działu), podział spadku, rozżoże-

nie na raty i odroczenie terminu spłat spadkowych, skutki działu, postępowanie działowe, dział spadku na podstawie zgodnego oświadczenia uczestników (dział sądowy, ugoda sądowa, wyrok sądu polubownego, dział pozasądowy) oraz dział spadku po cudzoziemcach.

Prawo wekslowe i czekowe. Przepisy szczególne. Wyd. III. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 114.

Zbiór zawiera teksty prawa wekslowego i prawa czekowego, odpowiednie wyciągi z innych aktów prawnych oraz przepisy szczególne, spośród których wymienić należy ustawę o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki społeczno-nej (wraz z przepisami związkowymi).

Zbiór uzupełniony jest wykazem państw-członków konwencji wekslowych i czekowych oraz opatrzony przypisami informującymi o nowelizacjach i innych zmianach poszczególnych przepisów.

Zaopatrzenie emerytalne. Przepisy wykonawcze. Opracował T. Wasylecki. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 368.

W książce zostały zebrane wszystkie przepisy wykonawcze dotyczące zaopatrzenia emerytalnego pracowników, górników, inwalidów wojennych i wojskowych oraz rodzin tych osób. Prócz tego zamieszczono w niej przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym z tytułu przejścia na własność państwa przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych oraz przepisy dotyczące innych systemów zaopatrzenia emerytalnego: zaopatrzenie pracowników kolejowych, żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy MO i funkcjonariuszy służby więziennej.

Pierwszy rozdział książki zawiera przepisy o organizacji administracji w zakresie rent.

Teksty przepisów, niekiedy wielokrotnie nowelizowanych, zaopatrzone są w liczne przypisy wskazujące na zmiany ustawodawcze oraz na zmiany właściwości władz i urzędów bądź zmiany nazw różnych instytucji.

Praca ma przejrzysty układ, bardzo ułatwiający czytelnikowi zorientowanie się w tej skomplikowanej dziedzinie prawa.

Niniejszy zbiór przepisów „Zaopatrzenie emerytalne. Przepisy wykonawcze” wespół z wydanym w 1958 r. zbiorem przepisów pt. „Zaopatrzenie emerytalne pracowników, górników, inwalidów wojennych i wojskowych i rodzin tych osób” obejmuje całość przepisów dotyczących zaopatrzenia rentowego.

Prawo o notariacie oraz przepisy wykonawcze i związkowe. Opracowali: Z. Krauze i T. Szawłowski. Wyd. Prawn. Warszawa 1962, s. 148.

Książka jest zbiorem przepisów z zakresu prawa o notariacie i praktyki notarialnej. Zebrane przepisy usystematyzowane zostały i zgrupowane w książce w czterech częściach.